

Oplegnotitie - Winningsplan Groningen-gasveld 2016

Assen, 19 april 2016

HANDHAVING HUIDIG PRODUCTIENIVEAU VAN 27 MILJARD M³

De aardbevingen die worden veroorzaakt door gaswinning in Groningen hebben grote impact op de bewoners van het gebied. De aardbevingen resulteren in schade, overlast en een gevoel van onveiligheid onder bewoners. NAM onderkent en betreurt dit.

De aardbeving van Huizinge in augustus 2012 was een kantelpunt in de gaswinning in Groningen. Na 'Huizinge' zijn de inzichten in de problematiek sterk verbeterd en is er veel aangepakt. Er zijn belangrijke stappen gezet op het gebied van schadeafhandeling, bouwkundig versterken en leefbaarheid. Er is een uitgebreid onderzoeksprogramma en meetnetwerk opgezet om de seismische dreiging en risico's beter te begrijpen. Ook zijn professionele, zelfstandige partijen gestart – de Nationaal Coördinator Groningen en het Centrum Veilig Wonen - voor de regie en uitvoering van bovengrondse maatregelen.

Tegen deze achtergrond heeft NAM op 1 april 2016 op verzoek van de overheid een geactualiseerd Winningsplan ingediend bij de minister van Economische Zaken. NAM doet in het Winningsplan, als operator van het Groningen-gasveld, een voorstel voor toekomstige gaswinning uit het veld. Het plan beschrijft hoeveel gas NAM kan gaan winnen en hoe het bedrijf dat wil doen – binnen door de overheid gestelde normen. Naast het Winningsplan heeft NAM ook een Meet- & Regelprotocol en een nieuw Studieprogramma ingediend. Deze documenten vullen elkaar aan en worden hier tezamen het 'drieluik' genoemd, met speciale aandacht voor de oorzaken en gevolgen van aardbevingen en de mitigerende maatregelen. Deze oplegnotitie is een vertaalslag van dit 'drieluik'.

Het indienen van het 'drieluik' is de eerste stap in een zorgvuldig besluitvormingsproces op weg naar een definitief gaswinningsbesluit voor 1 oktober 2016. Gezien de complexiteit en maatschappelijke zorg rond het aardbevingendossier, heeft de minister besloten tot een uitgebreide consultatie van overheden, experts en bewoners voor het gaswinningsbesluit.

Handhaving huidig productieniveau van 27 miljard m³

Voor het eerstvolgende gasjaar stelt NAM in het Winningsplan voor de huidige jaarproductie van 27 miljard m³ en de huidige verdeling over de productielocaties te handhaven.

In de toekomst kan de productie jaarlijks op een beheerste en gelijkmatige wijze worden aangepast. Het Meet- & Regelprotocol beschrijft hoe het productieniveau en de productieverdeling kunnen worden bijgesteld. Dit gebeurt op basis van actuele, door derden gerapporteerde en geverifieerde, gegevens over:

- het aantal aardbevingen en de kracht daarvan (KNMI);
- de gemeten grondversnelling (KNMI);
- de voortgang op het gebied van de risicoreductie via onder meer het bouwkundig versterken onder regie van de Nationaal Coördinator Groningen en zoals beschreven in het Meerjarenprogramma.

De bovengrens voor de jaarlijkse gasproductie, zoals beschreven in het Winningsplan, is 33 miljard m³ per gasjaar. Volgens de meest recente inzichten vallen ook op dit productieniveau de veiligheidsrisico's binnen de door de overheid vastgestelde norm en is daarbij een gelijkmatige productie mogelijk. Een ondergrens wordt bepaald door andere

factoren. De minister hanteert hierbij een breed afwegingskader, waaronder leveringszekerheid zoals ook de Raad van State deze afweging meenam in haar voorlopige voorziening in november 2015. NAM is niet van plan om het productieniveau in het Groningen-gasveld op korte termijn aan te passen en wil de komende periode stabiliseren op het huidige niveau van 27 miljard m³. Dit biedt ook de mogelijkheid ervaring op te doen met het Meet- & Regelprotocol en op basis daarvan het protocol verder te verbeteren.

Update van het 'Hazard & Risk' onderzoek

NAM heeft in het Winningsplan de uitkomsten van het meest recente 'Hazard & Risk' onderzoek meegenomen. Deze geven aan dat de schatting van aardbevingsdreiging en -risico opnieuw lager is dan in november 2015 was berekend. Naar aanleiding van de in november gepresenteerde onderzoeksresultaten zijn aanbevelingen gedaan door toezichthouder SodM en door het Scientific Advisory Committee Groningen (SACG, de door de minister ingestelde wetenschappelijke adviescommissie). Deze aanbevelingen zijn nu verwerkt in het 'Hazard & Risk' model. Na een reguliere kwaliteitscontrole werd bovendien een correctie doorgevoerd in de toepassing van het model.

De resultaten leiden in vergelijking tot eerdere berekeningen tot een lagere inschatting van het aantal gebouwen dat mogelijk niet aan de veiligheidsnorm van de overheid voldoet. Dit is een berekende statistische uitkomst op basis van een model met aannames die we voortdurend moeten blijven toetsen. De mate waarin zich dit in de praktijk vertaalt naar het aantal te versterken gebouwen is afhankelijk van de validatie van de studieresultaten (door onder andere SodM en SACG), de uitkomsten van bouwkundige inspecties door de Nationaal Coördinator Groningen en de wijze waarop de verbeterde inzichten worden opgenomen in de relevante bouwnormen. De laatste Hazard & Risk studieresultaten laten zien dat het statistisch gaat om circa honderd gebouwen. De nieuwe uitkomsten zullen waarschijnlijk niet meteen resulteren in een aanpassing van het lopende inspectie- en versterkingsprogramma. De Nationaal Coördinator Groningen zal het effect op zijn Meerjarenprogramma en de uitvoering daarvan bepalen.

Onafhankelijk onderzoek

NAM onderkent het belang van onafhankelijke kennisontwikkeling en is sterk voorstander van de vorming van een nieuw kennisnetwerk, onder toezicht van een onafhankelijke wetenschappelijke adviesraad. Zogeheten 'ruwe onderzoeksgegevens' zijn nu al beschikbaar voor alle geïnteresseerde partijen. De Onderzoeksraad Voor Veiligheid heeft in haar onderzoeksrapport in 2015 aangegeven dat het belangrijk is voor NAM om de onzekerheden rond gaswinning en de gevolgen ervan te onderkennen en te benoemen. Daarom blijft NAM, als verantwoordelijk operator, ook zelf actief onderzoek doen naar de Groningse ondergrond en de effecten van gaswinning.

Een basis voor verdere gaswinning

NAM en andere bij de Groningse gaswinning betrokken partijen hebben de afgelopen jaren veel geleerd, maatregelen genomen en een aantal zaken in gang gezet:

1. Door een grootschalig onderzoeksprogramma zijn belangrijke inzichten verkregen in wat er specifiek onder en boven de grond gebeurt rondom het Groningen-gasveld. Naast NAM zijn hierbij sinds 2013 meer dan 35 onafhankelijke, gerenommeerde onderzoekers en kennisinstututen uit binnen- en buitenland betrokken;
2. De Nederlandse overheid heeft na de aardbeving bij Huizinge normen, richtlijnen en overlegplatformen aangereikt om de veiligheid van gebouwen, industrie en infrastructuur inzichtelijk te maken, te bespreken en te toetsen;

3. Sinds 2012 zijn er diverse aanpassingen gedaan in de schadeafhandelingsprocedure. Het schadeprotocol is meerdere malen aangepast en in overleg met betrokken partijen worden nieuwe verbeteringen doorgevoerd. Bewoners hebben de mogelijkheid tot contra-expertise en vanaf mei 2016 is er een speciale arbiter die kan bemiddelen bij geschillen tussen bewoners en Centrum Veilig Wonen of NAM;
4. Begin 2015 heeft Centrum Veilig Wonen de afhandeling van meldingen van aardbevingsschade overgenomen van NAM. Centrum Veilig Wonen behandelt schade zelfstandig en rapporteert periodiek de voortgang aan een onafhankelijke Commissie van Toezicht die door de minister is ingesteld;
5. In januari 2014 ondertekenden de minister van Economische Zaken, de provincie Groningen en een aantal gemeenten het akkoord "Herstel van vertrouwen, vertrouwen op herstel". In het akkoord zijn de partijen specifieke maatregelen overeengekomen die moeten bijdragen aan het verbeteren van de leefbaarheid en economische structuur van Groningen.
6. Eind vorig jaar heeft de Nationaal Coördinator Groningen een Meerjarenprogramma gepresenteerd met daarin een pakket aan maatregelen dat Groningen aardbevingsbestendiger moet maken en de regio een beter perspectief moet bieden. Naast de Economic Board Groningen en het samenwerkingsverband van een aantal regionale kennisinstellingen wordt onder de noemer "Kansrijk Groningen" invulling gegeven aan het eerder genoemde bestuursakkoord;
7. Begin mei 2016 start de Nationaal Coördinator met een pilot-opkoopregeling voor particuliere woningen. Dit is in aanvulling op de bestaande "Commissie voor Bijzondere Situaties".

Ondanks deze stappen kampen de regio en de bewoners nog met problemen en onzekerheden. Er zullen zich aardbevingen blijven voordoen in Groningen als gevolg van gaswinning. Ook de bouwkundige inspecties en het bouwkundig versterken brengen hinder en overlast voor de bewoners met zich mee. Deze kunnen in verschillende mate een materiële, psychische en emotionele impact hebben. NAM betreurt dit en continueert het onderzoek naar manieren om het aantal aardbevingen en de effecten daarvan te verminderen.

NAM gaat door op de ingeslagen weg van transparantie, communicatie en persoonlijk contact met de samenleving. Op www.namplatform.nl is veel informatie over aardbevingen, schade, versterken, gasproductie en leefbaarheid te vinden. Door te luisteren en in gesprek te blijven met bewoners en bestuurders probeert NAM beter in te spelen op de behoeften van de regio. Voor NAM is dit een proces van continu leren en verbeteren. Samenwerking tussen alle betrokken partijen is en blijft essentieel.

Toekomstige gaswinning

Er zijn vier belangrijke instrumenten om te sturen op een veilige en verantwoorde gaswinning in Groningen, die uitvoerig worden beschreven in de door NAM ingediende documenten:

Productieniveau. NAM stelt voor om in het gasjaar 2016-2017 de huidige wijze van productie en het bijbehorende niveau van 27 miljard m³ voort te zetten. Meer of minder productie is in de toekomst mogelijk wanneer de ontwikkeling in seismiciteit en voortgang van de bovengrondse maatregelen – en daarmee het risicoprofiel – daar aanleiding toe geven.

Productieverdeling. Mogelijk kunnen fluctuaties in de gaswinning over tijd en plaats leiden tot een toename van seismiciteit. NAM wil het Groningse gas daarom zo gelijkmatig mogelijk winnen. Als blijkt dat er in bepaalde gebieden seismische waarden worden gemeten die afwijken van de verwachting, kan dat leiden tot een aanpassing van de productieverdeling of het bouwkundig versterken in dat gebied. In de ingediende plannen staat beschreven wat NAM zal doen om de komende jaren meer inzicht te krijgen in het effect van productiefuctuaties op seismiciteit.

Inspecteren en versterken. Alle gebouwen in het aardbevingsgebied moeten voldoen aan de veiligheidsnorm zoals vastgesteld door de overheid. Dit betekent dat een aantal gebouwen in Groningen versterkt zal moeten worden. Deze operatie – op basis van inspecties en berekeningen van gebouwen in het gebied met hogere bevingsdreiging – vindt plaats onder regie van de Nationaal Coördinator Groningen. Uit het langlopende onderzoek komt een steeds nauwkeuriger beeld naar voren inzake de versterkingsopgave. De kern van het gebied met de grootste aardbevingsdreiging blijft rond Loppersum.

Schadeafhandeling. De komende jaren zullen zich helaas aardbevingen blijven voordoen in Groningen als gevolg van de gaswinning. Centrum Veilig Wonen voert de schadeafhandeling uit waarbij snelheid, consistentie en klantgerichtheid voorop staan. Er komt een arbiter voor snelle en onafhankelijke geschillenbeslechting. De Nationaal Coördinator Groningen neemt voortaan het voortouw bij het oplossen van complexe schadegevallen. NAM stemt de inhoud en kwaliteit van de protocollen voor schadeafhandeling af met de Nationaal Coördinator Groningen en Centrum Veilig Wonen en staat open voor ideeën en suggesties. Nieuwe snellere en klantgerichte manieren van schadeafhandeling worden, mede op basis van actuele meetresultaten, samen met diverse betrokken partijen verder uitgewerkt.

Tot slot

Na jaren van maatschappelijke onrust over gaswinning, is het in het belang van alle betrokkenen om de rust in Groningen terug te brengen. Het geactualiseerde Winningsplan presenteert daarom een productievoorstel dat richting geeft aan een stabiel en veilig niveau voor gaswinning in Groningen. Dat gebeurt met continuering van de huidige productie, met een bovengrens en duidelijke afspraken over wanneer in de toekomst binnen de gestelde bandbreedte minder of meer gas kan worden geproduceerd. NAM richt zich daarbij op haar rol als operator van het Groningen-gasveld.

In samenwerking met de bewoners, de Nationaal Coördinator Groningen, Centrum Veilig Wonen en wetenschappelijke instituten, zal NAM haar rol als verantwoordelijk operator van het Groningen-gasveld steeds blijven bewijzen en verdienen. NAM staat daarbij meer dan ooit open voor dialoog met de buitenwereld en wil samenwerking met de betrokken partijen continu verbeteren.